

خشب کلمات

(نمونه نقد ادبیات پایداری استان فارس)

سید مومنی

انتشارات شهرداد

سرشناسه	مومنی، زیبا، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	خشاب کلمات: گزیده نقد ادبیات پایداری استان فارس / سندی مومنی.
مشخصات نشر	شیراز: نشر شهرداد، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۱۸۴ ص. ۱/۵ × ۲۱/۵
شابک	978-600-94800-1-2
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه
عنوان دیگر	گزیده نقد ادبیات پایداری استان فارس.
موضوع	جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- ادبیات و جنگ -- تاریخ و نقد
موضوع	جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- داستان -- تاریخ و نقد
موضوع	جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- خاطرات -- تاریخ و نقد
ردیف نشر	PIR ۳۴۴۲/ج ۸م ۱۳۹۴
ردیف دیوپی	۰/۸۳۵۸۱۶۸
شماره ثبت کتابخانه ملی	۳۹۳۲۴۵۸

خشاب کلمات

(گزیده نقد ادبیات پایداری استان فارس)

سندی مومنی

شابک: 978-600-94800-1-2

شمارگان: ۱۰۰ جلد

نوبت و تاریخ چاپ: اول، پیاپی ۴

صفحه آرا: شبنم روستا

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

نشر شهرداد

آدرس: شیراز، بلوار پاسداران، ساختمان فرزاد، طبقه سوم، واحد ۱۰

تلفکس: ۰۷۱۳۸۴۲۷۸۴۹

shahrdadpublication@yahoo.com

www.shahrdadpublication.ir

فهرست

- مقدمه (اکبر صحرائی): ۷
- بخش اول: نقد و بررسی رمان زندگی نامه ای ۹
- پرونده سیصد و دوازده نوشته اکبر صحرائی ۹
- از پله صدای دف می آید نوشته بابک طیبی ۲۱
- بخش دوم: نقد و بررسی خاطره نویسی ۳۱
- گلایی های وحشی نوشته محمد محمودی نورآبادی ۳۲
- نه مثل غرب نه مثل جنوب نوشته بابک طیبی ۴۰
- جرنامه نوشته میراحسان موسوی اصل ۴۷
- شام برفی نوشته محمد محمودی نورآبادی ۵۷

بخش سوم: نقد و بررسی مجموعه داستان کوتاه..... ۷۷

آنا هنوز هم می خندد نوشته اکبر صحرایی..... ۷۷

حفره های روی پیشانی نوشته مهدی زارع..... ۸۶

بخش چهارم: نقد و بررسی ادبیات کودک و نوجوان..... ۱۰۹

خورشید زخمی نوشته لیلا برزگر..... ۱۱۰

زبانده بت پت و قوی نامه بر نوشته اعظم سبحانیان..... ۱۱۷

شماره تلفن بهشت نوشته مرضیه جوکار..... ۱۳۰

درشته های خیاط نوشته فاطمه فروتن اصفهانی..... ۱۳۹

کاش که من بزرگ تر بودم نوشته اکبر صحرایی..... ۱۴۹

آخرین عکس نوشته امید اکبرپور..... ۱۶۶

قاب آسمانی نوشته امید اکبرپور..... ۱۷۷

مقدمه

بررسی تاریخ شکل‌گیری گونه ادبیات مقاومت (دفاع مقدس) ایران، نشان می‌دهد که بین نظریه پردازان این حوزه، سه دیدگاه غالب وجود دارد. نخست نگرش معتقد است: ادبیات دفاع مقدس ایران، با شلیک اولین گلوله در جنگ هشت ساله ایران و عراق متولد شد. نگرش دوم، پا را فراتر می‌گذارد و نطفه ادبیات ایران را نه سال‌ها، بلکه دهان‌ها پیش از پیروزی انقلاب اسلامی ایران می‌داند، درست زمانی که مبارزات و هشتاد و نه‌هزار تن از جوانان ایران علیه رژیم‌های مستبد و وابسته به بیگانگان شکل گرفت. دیدگاه سوم، نگرشی فرامرزی و اعتقادی‌تر به ادبیات مقاومت (دفاع مقدس) دارد و ریشه این ادبیات را قیام حماسی عاشورا حسینی می‌داند.

جدا از این که مخاطبین، منتقدین و نویسندگان این عرصه معتقد به کدام یک از نگرش‌ها باشند، عموم صاحب نظران آثار و آثار دارند، که دو رویداد مهم و شگرف قرن بیستم، پیروزی انقلاب اسلامی ایران و جنگ هشت ساله ایران و عراق، باعث بالندگی و رشد جهشی ادبیات مقاومت گردید. استقبال نویسندگان حرفه‌ای و ظهور نویسندگان جنگ رفته، چاپ متعدد آثار گوناگون و متفاوت، به حدی بوده که بعضی آن را نهضت تالیف و چاپ کتاب در ایران دانسته‌اند. البته در کنار چاپ آثار تاثیرگذار، فاخر و قابل اعتنا در سه دهه اخیر کشور، طیف وسیعی از کلیشه‌ای و شعارزده هم کم نبوده اند! آثاری که از یک سو منجر به دلزدگی و مخاطب‌گریزی علاقمندان ادبیات مقاومت می‌شود و از سوی دیگر، باعث توقف رشد این گونه ادبی خواهد شد. رشد کمی و کیفی ادبیات دفاع مقدس، ظهور نویسندگان جوان، تالیفات متعدد و تیراژهای فراوان این دست آثار، در جهت آسیب‌شناسی، نیاز به منتقدان و نظریه پردازان حرفه‌ای این عرصه دارد.

بی شک پس از تولید و چاپ حجم بالای تالیفات داستانی و غیر داستانی ادبیات مقاومت (دفاع مقدس) در کشور، برای گریز از کلیشه و شعارزدگی، یک نواختی در نثر، فرم، زبان، مضامین، سبک، چینش (Setting) فضا، شخصیت، طرح و... این آثار نیاز به نقد و آسیب شناسی دارند. به طبع نقد منصفانه و حرفه ای می تواند منجر به ارتقاء سطح ادبیات، ماندگاری و جذابیت آثار بعدی نویسندگان این حوزه گردد.

نقد و سنجش به سندگان استان فارس در خلق آثار تاثیرگذار و قابل اعتنا در این گونه ادبیات داستانی غیر داستانی، خاص و استثنایی بوده. تعدد تالیفات چاپی و تیراژ بالای کتاب ها، ظهور قبال توجه نویسندگان با گرایش های مختلف و کسب ده ها جوایز قابل اعیای کشور، شیراز را به یکی از قله های ادبیات مقاومت تبدیل کرده. بی شک، این تعداد نویسنده و تالیف کتاب های متعدد، به دلایلی که قبل اشاره شد، نیاز به نقد و کارشناسی موشکافانه دارد. سندی مومنی، منتقد و نویسنده، برای اولین بار از میان آثار گوناگون ادبیات مقاومت (دفاع مقدس) استان فارس، در چهار بخش (رمان مستند، خاطره، داستان کوتاه و کودک و نوجوان) پانزده اثر، از یازده نویسنده را مورد نقد و بررسی تخصصی قرار داده. این که سندی مومنی از چه شیوه و استراتژی برای نقد این پانزده اثر استفاده کرده، خود بحث مفصل و جدا می طلبد.

با خوانش پانزده کتاب و نقدهای نویسنده بر آن ها، و توجه به نام نویسنده ها، به ذهن می رسد انتخاب پانزده کتاب مجموعه برای نقد، هوشمندانه و عامرانه بوده. به نحوی که هرچند موضوع کتاب ها مشترک اند، اما نگاه نویسندگان آن به جنگ، متفاوت، متنوع و گاه متضاد است؛ که البته همین می تواند بر غنا و تنوع این کتاب بیفزاید.

اکبر صحرائی